Štev. 234. V Trstu, v torek dne 22. septembra 1914. Letnik XXXIX.

EDINOST

Izhaja vsak dan, tudi ob nedeljah in praznikih, ob 5 zjutraj, ob ponedeljkih ob 8 dopoldne.
Uredništvo: Ulica Sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadstr. — Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu lista. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo in rokopisi se ne vračajo.
Izdajatelj in odgovorni urednik Štefan Godina. Lastnik konsorcij lista „Edinosti". — Tisk tiskarne „Edinosti", vpisane zadruge z omejenim poroštvom v Trstu, ulica Sv. Frančiška Asiškega št. 20.
Telefon uredništva in uprave štev. 11-57.

Naročnina znaša: Za celo leto . . . . . K 24·—
za pol leta . . . . . „ 12·—
za tri mesece . . . . . „ 6·—
Za nedeljsko izdajo za celo leto . . . . . „ 5·20
za pol leta . . . . . „ 2·60

Posamezne številke „Edinosti" se prodajajo po 6 vinarjev zastarele številke po 10 vinarjev.
Oglasi se računajo na milimetre v širokosti ene kolone
Cene: Oglasi trgovcev in obrtnikov . . . . . mm po 10 vin.
Osmrtnice, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov . . . . . mm po 20 vin.
Oglasi v tekstu lista do pet vrst . . . . . K 5·—
vsaka nadaljna vrsta . . . . . „ 2·—
Mali oglasi po 4 vinarje beseda, najmanj pa 40 vinarjev.
Oglase sprejema inseratni oddelek „Edinosti". Naročnina in reklamacije se pošiljajo upravi lista. Plačuje se izključno le upravi „Edinosti". — Plača in toži se v Trstu.
Uprava in inseratni oddelek se nahajata v ulici Sv. Frančiška Asiškega št. 20. — Poštnohranilnični račun št. 841.652.

Napredovanje nemške armade na posameznih mestih nemško-francoskega bojišča.

Japonci se približujejo trdnjavi Tsingtau. - Boj med Angleži in Nemci po kolonijah.

Z nemško-francoskega bojišča.

Delni uspehi nemške armade.

BERLIN, 20. (Kor.) **»Wolffov urad« poroča: Generalni štab javlja:**

Dne 20. septembra zvečer. V boju s francosko-angleško armado je zaznamovati na posameznih mestih napredek. Reims se nahaja v bojni fronti Francozov. Prisiljeni, da odgovarjamo na streljanje, obžalujemo, da trpi vsled tega mesto škodo. Izdana so bila navodila, da se mora stolni cerkvi kolikor mogoče prizanašati.

V srednjih Vogezih so bili napadi francoskih čet ob Dononu pri Senonesu in Saalesu odbiti.

Nemci niso zapustili Bruslja.

BERLin 21. (Kor.) Wolffov urad poroča uradno iz Bruslja: V tujini razširjene vesti, da so Nemci zapustili Bruselj, niso resnične. Istotako so neresnične tudi vse vesti, da je nemški poveljnik izjavil, da se izpraznitev mesta izvrši v kratkem.

Nemški ranjenci v Bordeauxu.

BERLIN 21. (Kor.) »Berliner Zeitung am Mittag« poroča po milanskem »Corriere della Sera« z dne 19. t. m. iz Bordeauxa: V dveh bolnišnicah v Bordeauxu leži okoli 2000 nemških ranjencev iz bojev ob reki Marne. Njih postrežba ni ravno vzorna. Večina njih se nahaja še vedno v sivih uniformah. Odstotki na pekočih ranah obolelih so zelo veliki, kar dokazuje, da francoski zdravniki zanemarjajo princip asepsise.

Uspeh nemškega vojnega posojila.

BERLIN, 21. (Kor.) »Wolffov urad« poroča: Uspeh podpisov na nemško vojno posojilo je tako velik, da je državna finančna uprava sklenila, da podaljša zadnji vplačilni termin, ki je bil določen prvotno na 25. november, do 22. decembra.

Z nemško-ruskega bojišča.

BERLIN, 20. (Kor.) **Generalni štab javlja: Na vzhodnem bojišču danes nobenih dogodkov.**

BERLIN 21. (Kor.) »Vossische Zeitung« objavlja poročilo »Daily Maila«, da pripravljajo v Petrogradu izredne odredbe, da zadrže generala Hindenberga, ki se nahaja že s 750.000 mož na ruskem ozemlju in je pripravljen stopiti v ofenzivo in korakati na Varšavo. Vsled tega bi bilo potrebno, da se odpošlje znaten del v Galiciji proti Avstrijcem prodirajočih armad, proti generalu Hindenburgu.

Ruska grozodejstva v vzhodni Prusiji.

BERLIN 21. (Kor.) »Wolffov urad« poroča: Neka vjeta brzojavka z dne 25. avgusta, ki jo je poslal general Postrovski poveljniku 5. ruskega armadnega zbora, pravi:

»Prosim, da se nemudoma sporoči drudi infanterijski diviziji in štabu 23. armadnega zbora; ob 7.13 zjutraj. Poveljnik. Ukaz: Odpošlje naj se stotnija z energičnim poveljnikom in z naročilom, da se morajo vsi gospodarji brez usmiljenja postreliti.

Preiskava proti generalu Martosu.

BERLIN 21. (Kor.) Za obtožbe proti vjetemu ruskemu generalu Martosu dosedaj ni bil doprinešen še noben dokaz. General Martos odločno odklanja vsako krivdo. Preiskava se nadaljuje.

Z nemško-japonskega bojišča.

Japonci se bližajo trdnjavi Tsingtau.

PARIZ, 20. (Kor.) **»Agence Havas« poroča: Peking, 19. t. m.: Drugi legacijski tajnik nemškega poslaništva v Pekingu, baron Eisenbach, ki je služil v garniziji v Tsingtau kot prostovoljec, je v nekem boju predstraž padel.**

Nemci poročajo, da je neki aeroplan spustil včeraj bombo, pri čemur je bilo 30 Japoncev ubitih in mnogo ranjenih.

Japonci se bližajo korak za korakom trdnjavi.

Spopadi med angleškimi in nemškimi ladjami po kolonijah.

BERLIN, 21. (Kor.) »Wolffov urad« poroča: Glasom nekega poročila iz Amsterdama, je naznanila angleška admiraliteta dne 20. septembra sledeče:

Nemška križarka »Emden« s kitajskih vod, ki je celih 6 tednov ni bilo videti, se je dne 10. septembra nenadoma pojavila v Bengalskem zalivu, zaplenila 6 ladij, od katerih jih je pet potopila, šesto pa s posadko vred poslala v Kalkuto.

Angleška mala križarka »Pegasus« je, prihajajoč od Zanzibarja, razrušila Dar es Salam in potopila tam se nahajajočo nemško topničarko »Möwe«. Dočim se je »Pegasus« nahajal zjutraj v zanzibarskem zalivu, kjer so čistili njegove stroje, ga je napadel »Königsberg« in napravil popolnoma nerabnega, pri čemur je bilo 25 mož ubitih in 30 ranjenih.

K temu se s pristojne strani poroča naslednje: »Möwe« ni bila nikaka za boj sposobna nemška topničarka, ampak je bila ladja brez vrednosti. Začetkom vojne je bila kot brez vrednosti razorožena. — Angleška mala križarka »Pegasus« je imela osem 10centimeterskih topov, dočim je imela nemška križarka »Königsberg« deset 10.5centimeterskih topov.

Angleška admiraliteta naznanja dalje, da je angleška pomožna križarka »Carmania« dne 14. septembra potopila neki oboroženi nemški parnik, najbrže »Kap Trafalgar« ali »Berlin« in sicer po dveurnem boju. »Carmania« je izgubila 9 mož.

K tej londonski vesti se poroča s pristojne strani: Nemška pomožna križarka »Kap Trafalgar« je bila dne 14. t. m. v bližini brazilskega obrežja po hudem boju z angleško pomožno križarko »Carmanio«, potopljena. Posadko je rešil nemški parnik »Eleonore Wörmann«.

Končno naznanja angleška admiraliteta: V noči od 14. na 15. t. m. je skušal neki nemški parnik na reki Kamerun potopiti angleško topničarko »Dwarf« z bombo. Poskus se je ponesrečil in je bil parnik rešen.

Dne 16. t. m. je zopet neka druga nemška ladja skušala uničiti »Dwarfa«, ki je bil le malo poškodovan. Nemški parnik je bil uničen, istotako dva čolna z eksplozivnimi stvarmi.

BERLIN, 21. (Kor.) »Wolffov urad« poroča iz Nairobija: Angleški parnik »Kavirondo« je v Viktoria Nyanzi potopil dva nemška torpedna čolna. Nemški parnik »Muanza« je dne 15. t. m. napadel angleški parnik »Winifred«, ki je ravno hotel zavoziti v angleški zaliv v Karungu. »Winifred« se je pozneje vrnil skupno s »Kavirondom« v Karungu, ne da bi naletel na kak odpor.

Ustavljen parnik z nemškimi rezervisti.

LONDON 21. (Kor.) Reuterjev urad poroča: Ladja »Gelria«, ki je bila na poti iz Buenos Ayresa v Amsterdam, je pri Falmouthu naletela na angleške križarke. Na krovu je bilo več sto nemških rezervistov, ki so bili vsi aretirani kot vojni vjetniki.

Norveški admiral o akciji nemškega brodovja.

KRISTIJANIJA 21. (Kor.) Neki znani norveški admiral objavlja v listu »Aftenposten« daljšo razpravo, kjer prihaja do zaključka, da je Fleet in Being taktika nemškega brodovja, edino pravilen. Vsak drug nastop bi bil, kakor so sedanje razmere, nesmiseln, ker ima Nemčija tudi na morju dve fronti. Taktika s severovzhodnim kanalom nudi nasproti sovražnikom največje ugodnosti. To bo čisto gotove dokazala tudi bodočnost.

Princ Gjorgje srbski ranjen.

NIŠ, 20. (Kor.) Srbski tiskovni urad poroča z dne 20. septembra: Tekom nekega napada proti sovražniku je bil princ Gjorgje, ki je izvršil napad na čelu svojega, 5. nadomestnemu polku pripadajočega bataljona, ranjen. Krogla, ki ga je zadela, je šla mimo hrbtenice in izstopila v desnih dimljah. Rana ne napravlja nobenih skrbi. Princa prepeljejo jutri v Krupani.

Dr. Tibor Zsilinszky umrl za dobljeno rano.

BUDIMPEŠTA 21. (Kor.) Sin ogrskega državnega poslanca, tajnega svetnika Mihaela Zsilinszkega, dr. Tibor Zsilinszky, ki je bil pred vojno dodeljen deželni vladi v Sarajevu, je bil pri Lvovu ranjen in je v bolnišnici v Olomucu umrl za ranami. Sedaj se nahajata v vojni še dva sinova poslanca Zsilinszkega.

XX. september v Italiji.

RIM, 20. (Kor.) **Agenzia Stefani javlja:** Današnji narodni praznik se je slavil po vsej deželi.

V Rimu se je pomikal impozanten sprevod društev od Piazza SS. Apostoli k historični odprtini, kjer je bilo izrečenih več govorov. Govoril je tudi župan knez Colonna, ki je prečital tudi brzojavko, poslano kralju povodom slavnosti, kakor tudi odgovor kralja. V tem je rečeno: Odgovarjam na pozdrav rimskega prebivalstva in njega zastopstva. Ob tem slavnostnem dnevu podkrepljam svojo vero v vspevanje in veličino domovine, ki jej, kakor so to delali moji predniki, posvečam vse svoje misli in vse svoje delo.

Delovanje »Rdečega križa«.

DUNAJ, 21. (Kor.) Avstrijska družba »Rdečega križa« priobčuje poročilo o dosedanjih vspehih »Rdečega križa«, iz katerega se da posneti, da delovanje »Rdečega križa« obsega v glavnem tri polja:

1. Na bojnem polju se postavljajo bolnišnice in prostovoljni sanitetni oddelki, razven tega se odpošiljajo mobilnega društvene zaloge, katerim je skrbeti za kolikor mogoče nujno pomoč.

2. V zaledju bojišča postavlja sanitetne oddelke s po možnosti takim delovanjem, kot ga imajo bolnišnice in s skrbno preskrbo ranjencev in bolnih vojakov.

3. Na večjih železniških postajah postavlja pokrepčevalne postaje, da dobivajo vojaške osebe, ki se vračajo iz bojišča, potrebna okrepčila.

Prevažanje bolnikov se ne vrši pod nadzorstvom »Rdečega križa«, temveč pod onim vojaške oblasti. Na prizadevanje nadvojvode Franca Salvatorja je »Rdeči križ« pripravil bolniški vlak in sicer za težko ranjene. Ta vlak vozi sedaj med bojiščem in Dunajem.

Prevažanje bolnikov po morju oskrbujejo ambulančne ladje, najete od »Rdečega križa« pri avstrijskem Lloydu.

Prometni stroški za te ladje stanejo na mesec najmanj 70.000 K.

Za fronto armade, ki operra, je postavil »Rdeči križ« dve bolnišnici za več sto mož. Razven tega je odposlal dosedaj devet prostovoljnih sanitetnih oddekov na bojišče.

Mobilne društvene zaloge »Rdečega križa« preskrbujejo dovažanje zdravil in obvez za vse sanitetne oddelke sploh.

Tu bodi omenjeno, da je »Rdeči križ« izdal za spopolnitev svojih zalog, ki so bile že v mirovnem času velike, znesek od približno 3 miljonov kron.

Na Dunaju in na Nižjeavstrijskem je postavljenih preko 11.000 postelj v bolnišnicah in drugih oddelkih.

Te postelje, ki so v rabi, stanejo mesečno 550.000 kron.

Društveno vodstvo in patriotično pomožno društvo za Nižjeavstrijsko je od začetka vojne pa do sedaj na darovih prejelo 4.2 miljone kron. Ako se računajo izdatki za sanitetni materijal na 3 miljone kron, za nove postelje 210.000 kron, za priprave v pomorskih bolniških ladjah 200.000 kron, za društvene rezervne bolnišnice, posebno za mnoge v Galiciji postavljene sanitetne oddelke najmanj 1.5 miljona kron, se lahko napravi sledeči zaključek: »Rdeči križ« je darove, ki jih je do sedaj sprejel, skoraj že porabil. Prometne stroške bo moral »Rdeči križ« že v bližnji bodočnosti pokrivati iz svojih prihrankov izza časa miru, ki so bil namenjeni kot rezerva za resne čase. »Rdeči kri« se nadeja, da mu njegov apel na narod ne prinese samo še nadaljnih darov, temveč tudi novih udov. V tem pogledu Avstrija zaostaja za Nemčijo, kajti nemški »Rdeči križ« je štel že pred vojno 300.000 udov, avstrijski pa niti deseti del tega ne.

Tisza se je vrnil v Budimpešto.

DUNAJ, 21. (Kor.) Ministrski predsednik grof Tisza, ki se je udeležil včeraj skupnega ministrskega sveta, se je zvečer vrnil v Budimpešto.

Nadvojvoda Friderik in soproga za dobrodelne namene.

DUNAJ, 21. (Kor.) Nadvojvoda Friderik in njegova soproga sta razven že podarjenih 160.000 kron pripravila na svojem gradu v Friedecku v Šleziji rekonvalescentni stan za 15 častnikov, v svoji presburški palači takega za 12 častnikov, v svoji palači v Tešenu rekonvalescentni stan za 50 oseb moštva, v gradu Bellye na Ogrskem pa za 40 oseb moštva.

V njunem gradu v Selowitzu na Moravskem bodo dobivali za ves čas vojne revni otroci iz istega okraja vsaki dan brezplačno celo prehrano.

Nadvojvodski dvorec v Arco sta stavila na razpolago društvu »Belega križa« v svrho vsprejemanja ranjencev. Razven tega sta podarila društvu »Belega križa« svoto 5000 kron; ravno toliko sta namenila dunajski kliniki.

Slednjič sta podarila večje svote vojnim pomožnim akcijam v vseh onih provincijah obojestranskih državnih polovic, kjer se nahaja kako njuno posestvo in kjer je zajedno sedež nadvojvodske posestne uprave.

Clemenceau proti samaritanskemu postopanju z nemškimi ranjenci.

BORDEAUX, 20. (Kor.) Clemenceau prihaja v »Home libre« z vprašanjem, ali naj bi se v Franciji se nahajajoče nemške ranjence enako negovalo, kakor francoske ranjence. Očita poveljniku XVIII. armadnega zbora (Bordeaux) Oulartu, da je damam Rdečega križa, ki niso hotele streči nemškim ranjencem, rekel, da se s takim postopanjem onečaščajo. Da dokaže, da nemški ranjenci niso vredni istega pomilovanja, navaja Clemenceau celo vrsto vesti o nemških grozodejstvih, seveda brez vsakih dokazov.

Objava je napravila neugoden vtisk.

Kolera v srbski armadi.

SOFIJA, 20. (Kor.) Tukajšnji listi poročajo iz Niša: Morala v srbski armadi je popolnoma uničena. Dosedaj je bilo konstatiranih v srbski armadi 12.000 slučajev kolere. Dnevno umrje 200 do 300 mož za kolero. Državna banka je bila dirigirana iz Valjeva, Gornjega Milanovca in Kragujevca v Niš. V nekaterih artiljerijskih polkih se je baje moštvo uprlo in uničilo lastne topove.

Neresnične vesti o mirovnih ponudbah Nemčije.

BERLIN, 20. (Kor.) »Norddeutsche Allgemeine Zeitung« piše: »Reuterjev urad« razširja iz Wachingtona vest, da je baje tamkajšnji nemški veleposlanik izjavil, da je Nemčija pripravljena skleniti mir, če bi se nemško ozemlje v Nemčiji ne zmanjšalo.

Take vesti imajo samo namen, vzbuditi utis, da je Nemčija kljub zmagam že sita vojne. Nemčija v sedanjem trenotku niti ne misli na to, da bi predlagala kake mirovne ponudbe. Nemčija zasleduje le en namen, namreč: da izvojuje vsiljeno ji vojno častno do konca.

Za nevtraliteto Norvegije in Švedske.

BERLIN, 20. (Kor.) Wolffova pisarna javlja iz Kristijanije: Fritjof Nansen je imel tu predavanje, v katerem je zahteval enoletno vojaško službo za Norvegijo in tesno militarično združenje s Švedsko kot predpogoj za to, da si škandinavski polotok ohrani sedaj in za bodočnost svojo neodvisnost in samodoločbo svoje usode.

Te zahteve podpira vse časopisje.

V predavanju je izvajal dalje: Razpoloženje v zadnjih dneh došlih vesti, glasom katerih angleško in francosko časopisje krivično kritizira vedenje Norvegije, je najjasneji dokaz o trenotnem kritičnem položaju severa.

Švedska in Norvegija morata ostati združeni. Usoda obeh je spojena. Nevarnost, ki bi došla od zunaj za eno, bi bila obenem nevarnost tudi za drugo. Obe kraljestvi sta trdno odločeni braniti svojo nevtralnost, in če bi bilo potrebno, tudi z orožjem. Evropa mora biti uverjena, da bo Norvegija — ako bi bila napadena od kake države v svrho odstopa od nevtralnosti in od pravic, ki izhajajo deželi iz nevtralnosti — branila svojo nevtralnost do zadnje kaplje krvi. Isto se more reči brez dvoma tudi o Švedski.

Cesar Viljem podelil velikemu knezu meklenburg-šverinskemu železni križ.

SCHWERIN, 21. (Kor.) Csar Viljem je podelil velikemu knezu meklenburg-šverinskemu železni križ.

PODLISTEK

Vihar in tišina.

Prevel iz laščine M. C.

Intonirala je veliko arijo Agate: „Kako se mi je bližal sen!" In Fulvia jo je pela božanstveno, preidši od globoke tuge do talažilne molitve, in potem opisujoč strah, koprnečo prošnjo za mir in slednjič vedri mir verne upajoče duše.

A ko je prišla do mesta: „O sladka nada, dan sreče", ni hotela nikakor več dalje peti, rekši, da je tako bolesten zanjo, in odreči sem se moral temu. Sedel sem še pri glasovirju, ko je prejela Fulvia bilet neke dame, ki sem jo jej jaz sam predstavil in ki jo je povabila na obed s pripombo, da bom tudi jaz poleg, ker da mi je že pisala radi tega.

Ker sem menil, da najdem povabilo na domu, sem toplo nagovarjal Fulvio, naj spremem in sem jej obljubil, da jo spremim ter da preživim žnjo ves večer in tudi jutro pred odhodom.

Privolila je. Kmalu na to je prišel Jurij in je ostal pri nama do poludne. Potem smo odšli skupno in Jurij naju je spremljal v via Torino, kamor sva bila povabljena.

Fulvia naju je naprosila, naj jo oprostiva za nekaj časa, da se obleče. To sem izkoristil, da sem hitel domov in da sem tudi napravil toaleto, a po svojem povratku sem jo našel v elegantnem temnozelenem kostimu z velikim ovratkom Medici in z bršljanovo vejico v laseh. Ta temna barva je izvrstno pristojala njenemu bledemu obrazu in visoki ovratnik je nekoliko zakrival rezke črte njenega dolgega vratu. Ni bila lepa. In vendar je imela na sebi nekaj privlačnega. Ali so bile njene ljubeznipolne oči, ali pa neskončna milina, ki je ožarjala ves nje obraz, posebno pa ustnici? Ali je bil nje lepi glas, mamljiva sila njenega petja?

Ne, to morem zagotoviti, da sem jo občudoval kot umetnico, ali ljubil sem jo kot žensko. Tudi če ne bi pela, bi jo bil vseeno ljubil? Morda še bolj! Nje pošteni, skoro otroško odkriti značaj, ki je mogel do entuzijazma vroče ljubiti — to je bilo; nje posebnost, izvirnost njenega duha, a pred vsem je bil „amor", ki je delal, da sem občutil vpliv nje simpatične osebnosti.

Vendar je bila Fulvia, kakor je bila oblečena, lepa dama, in ponosem sem bil na to, da zaljubljen vanjo. Čutil sem se tako srečnega da jo ljubim, in tako užaloščenega, da jo smem le idealno ljubiti, z naslovom prijateljice, da nisem našel v hiši one znanke besed, ki bi oživile konverzacijo. Tudi Fulvia je bila zamišljena in je govorila le v odstavkih, da je potem povedala kaj čudnega po svojem načinu. Potem je zopet obmolknila.

Govorili smo o nekem družinskem očetu, ki je na začetku svoje karijere umrl ter zapustil ženo in dva otroka v bedi in pomanjkanju.

„Ubogi mož!" je vskliknila Fulvia, ne bo mogel čuti maše žadušnice Verdija!" Naši gostitelji so bili jako fina rodbina, z veliko nežnočutnostjo in čednostmi sveta. Spogledali so se prestrašeno. Fulvia ni opazila tega, marveč se je zopet poglobila v misli. Trudil sem se, da bi živahno govoril in se šalil, da bi pedantom spravil iz misli drzno izjavo Fulvie Da bi podžgal svojo navidezno veselost, sem izpil čašo za čašo; kmalu sem bil tako razburjen, da sem s svojo živahnostjo obrnil na-se pozornost družbe.

Sicer pa sem poznal srce Fulvie natančno in sem vedel, da se je le v svojem nagnenju do čudnih izrekov včasih kazala nelubeznivo, ki pa jim je bila nje duša tuja. Na koncu večera sem predlagal, da kaj zložimo za rodbino nesrečneža, ki je umrl, predno je čul mašo Verdija! Ali družba je zelo hladno sprejela moj predlog; delal sem se, kakor da ne opažam tega, in sem zbiral male darove v neki etui za cigarete. Ko smo sešteli, je bilo 520 frankov. Mej tem je bil rmen bilet 500 frankov in 20 frankov v drobižu. Pogledi vseh so se obrnili v ta rmeni bilet. Gostje so se predobro poznali, da bi se mogli drug druzega obdolževati take potratnosti. Istotako pa niso mislili, da bi bila mlada umetnica, ki ni imela niti sočutne besede za onega nesrečneža, mogla darovati toliko. Vsi so gledali na-me z nekako sočutnim občudovanjem, kakor da hočejo reči: Velikodušen je, ali hrupna glava, to bo imelo žalosten konec. Onega jutra sem videl v roki Fulvie tri note po 500 frankov, ki jih je prejela od imprezarija; to je bil prvi obrok v naprej plačane skromne gaže. Vedel sem torej dobro, od kod je prišel ta razsipni dar.

(Dalje.)

Sličice z vojne.

General Hindenburg pri Kraljevem Gradcu. Dosedaj ni bilo znano, da je bil zmagoslavni generalni polkovnik pl. Hindenburg v letu 1866 kot poročnik 3. gardnega pehotnega polka v bitki pri Kraljevem Gradcu ter je dobil za svoje hrabro vedenje red rdečega orla 4. vrste z meči.

Sešli so se na bojnem polju. Kološvarske novine pišejo mnogo o zanimivem slučaju, ki se je dogodil mlademu socijalistu Flamerju. Bil je vedno na čelu vsem gibanjem za delavstvo, vodil je vedno deputacije in načeloval sprevodom, pogosto je prihajal v spopade s policijo, posebno pa s šefom policije, s katerim se ni ravno prijazno gledal. Na bojnem polju pa se je mladi socijalist izkazal z veliko hrabrostjo. Nekega dne je bil v Galiciji ranjen, pa je vendar obvezoval svojim tovarišem rane. Naenkrat je prišel do nekega oficirja, ki je ležal s težko rano na nogi. Flamer se je pripognil k njemu. Bil je šef policije v Kološvaru, njegov poznani sovražnik. Flamer pa se je spustil takoj k njemu in mu nudil prvo pomoč, povezavši mu krvavečo rano.... Šef policije mu je ponudil roko in se mu zahvalil s solzami v očeh....

Kološvarski listi pišejo o tem dogodku ganljive članke, ker je bil Flamer jako popularen v vsem mestu.

In tedaj je padla bomba...! Neki ranjeni častnik je pripovedoval sotrudniku nekega nemškega lista, kako je bil ranjen od sovražnikove bombe. Bilo je po bitki. Vojna pošta nas je zopet dosegla, pak smo poseli v hlad nekega drevesa, da čitamo časopise, došle iz domovine. Okolo nas je ležalo moštvo, utrujeno od dolgotrajnega boja. Naš stotnik je začel čitati, a mi smo željno poslušali, da čujemo, kaj je novega pri nas doma. Naenkrat je začel stotnik stiskati papir, dokler se mu ni obraz naravnost popačil vsled ozlovoljenja. Posegli smo po novinah, da vidimo tudi mi, kaj ga je tako razburilo. In tedaj smo morali čitati, kako so nemške žene naše sovražnike Francoze, ki smo jih doveli kot ujetnike, sprejele navdušeno, nudeč jim darov in — vročih pogledov. Čut ozlovoljenja je prevzel tudi nas. Naš stotnik je rekel: Grdobe ženske, ki so pogazile nemško svoje poštenje! Mi se tu borimo za njih, mi krvavimo, naši ranjenci ginevajo tu, one pa obdarjajo naše sovražnike!

V tem trenotku je padla bomba. Stotnik in še en naš tovariš sta se zvalila mrtva na tla. V njunem obrazu je bil še sedaj tisti izraz ozlovoljenja in zgražanja. Jaz in prijatelj sva ostala le lahko ranjena in sva odnesla seboj stud nad onimi ženskami. (Kakor znano, so nekatere ženske v Draždanih sprejele francoske ujetnike s cvetjem in jedili.)

Žalostno svidenje. Mlada Berlinčanka, ki se je pred 14 dnevi ločila s svojim zaročencem, je prejela od njega list, odposlan iz — Berlina. Naznanil jej je, da je »lahko ranjen« in da ga more obiskati v bolnišnici. Prisrčno je bilo to svidenje, a vendar žalostno. »Lahko ranjeni« je bil — brez roke! Ali naslednjega dne je dobilo dekle zopet pismo. »Ne veš še, draga, vse resnice.« Izgubil sem v boju tudi eno nogo. A ko sem te videl tako zdravo in čvrsto, se ne morem odločiti zato, da bi te vezal na-se, siromaka.« — A dekle? Čez dve uri je šla zopet v bolnišnico, ali — z duhovnikom, ki ju je takoj poročil.

Palice belgijskih franktirerjev — puške! Znano je, da se je belgijsko prebivalstvo borilo proti nemškim četam z neko posebno vrstjo pušk. O teh nenavadnih puškah piše v »Neue Freie Presse« neki inženir: Na podlagi svojega mnogoletnega izkustva morem trditi, da te puške, ki jih je belgijsko prebivalstvo rabilo proti nemškim vojakom, izhajajo iz Francoske. Samo v Franciji obstoji tvrdka, ki fabricira take puške. Izključno ona ima patent na njih. — Ta puška sestoji iz cevi, ki je obložena z lesom. Ko si izvlekel roč palice, ostaja magazin naboja svoboden. Ta magazin vsebuje navadno tri naboje kalibra 7—8 milimetrov. Že enostavnim pregibom prsta je naboj potisnjen v cev. Mal pritisk pod ročem zadostuje, da se puške izprožijo. Potem dva prijema in puška ima zopet obliko povsem navadne palice in nikdo ne sluti, da je nesumljivi sprehajalec malo preje rabil smrtno orožje. Ona tvrdka prodaja take puške le na veliko. Iz tega sledi, da je v Belgiji velika množina takih pušk v uporabi. Ostro oko pa vendar izpoznava tako palico po ročaju in pa po tem, da se med palico in ročajem nahaja razmerno širok obroč, v katerem je skrit vijak, ki omogoča nabijanje.

Novo francosko orožje. Nemški vojaški zdravnik pripoveduje v »Münchener Med. Wochenschrift«: Najnovejše orožje uporabljajo Francozi. Francoski avijatiki se ne poslužujejo le bomb temveč tudi jeklenih pušic, katerih učinek je jako zanimiv. Neki ranjenec pripoveduje: Naš regiment je imel ravno odmor, ko sta se nad nami pojavila 1200 do 1500 metrov visoko dva aeroplana. Ležali smo v skupinah na trati. Naenkrat začutim v desni nogi nad peto pekočo bolečino. Mislil sem, da me je sosed iz neprevidnosti sunil z bajonetom. Toda istočasno z menoj so zakričali tudi mnogi drugi tovariši in konji pri nekem vozu, ki je stal v bližini, so se pričeli plašiti. Pogledam nogo in vidim, da se mi je zarila jeklena pušica globoko v meso. Mnogim mojim tovarišem se je prigodilo še huiše, enemu je priletela pušica v obraz ter mu predrla lica in usta, drugi je ležal kakor na zemljo pribit, enemu konju je tičala pušica v očesu. Naše začudenje je bilo veliko. Pušice niso mogle priti od nikoder drugod, kakor iz aeroplanov, ki sta krožila nad nami. Rane niso bile zelo težke. Kakor pripovedujejo drugi ranjenci, je padlo takrat na oni nemški regiment okoli 50 pušic, približno 33 odstotkov teh pušic je zadelo svoj cilj. Pušice so iz jekla, 8 milimetrov debele, 10 centimetrov dolge, 16 gramov težke. Spodnja tretjina pušice je masivna, ostali dve tretjini obstojite iz štirih jeklenih dolgih šivank, katerih prerez kaže sliko zvezde. Rane, ki jih prizadevajo te pušice, običajno niso nevarne. Strel v glavo ali prsa pa more biti smrtonosen. Rane se kmalu zacelijo.

Domače vesti.

Pozdrav ranjencev 97. pešpolka iz Solnograda. Uredništvo »Edinosti« je prejelo v nedeljo sledeče pismo ranjencev 97. pešpolka iz Solnograda:

»Slavno uredništvo! Spominjajoč se po 7 tednih naše mile jadranske obali, kličemo Vam mili bratje in sestre tam doli ob sinji Adriji gromovit »Živio«! 97. pešpolk je bil v bitki, ki se je pričela dne 8. septembra levo od Držali smo se seveda dobro; nismo se ozirali na velike izgube, ampak prodirali vedno naprej in marsikateri Rus se nam je podal. Sedaj smo tu v Solnogradu in sicer v različnih bolnišnicah, kjer nas dobro strežejo in zdravijo.«

Ranjeni slovenski fantje 97. pešpolka. Solnograd, dne 20. 9. 1914.

„VEČERNA EDINOST“ izide danes ob 5 in pol popoldne.

Da odškodujemo naše naročnike, ki dobivajo sedaj list v zmanjšani obliki, bodo dobivali od sedaj naprej tudi „Večerno Edinost“ kot brezplačno prilogo k zjutranjemu izdanju.

Poštni in telefonski promet. S privoljenjem vojnega ministrstva se bodo od 20. septembra dalje privatni paketi do teže 10 kilogramov in v obsegu 80 centimetrov dopuščali za odpošiljanje po vojni pošti v vsako smer, toda le taki z uniformnimi in opremnimi predmeti (vštevši čevlje in perilo), če so zaviti v nepremočljive snovi (v povoščeno platno) ali lesene zaboje. Poštni urad, kjer se pošiljatev oddaja, je opravičen zahtevati, da se paket odpre v svrho ugotovljenja njega vsebine. Če se otovoritev odreka, ali če se konstatira, da vsebina ne odgovarja napovedbi, je take pakete odklanjati. Za take pakete je plačevati sledeče pristojbine: do teže 5 kilogramov 60 vinarjev, za vsak nadaljnji kilogram, ali del kilograma pa 10 vinarjev. Pristojbine je plačati takoj pri oddaji. K temu se opaža: Javnost pritiska na vojaške oblasti, naj bi zopet dovolile odpošiljanje privatnih paketov k armadi. Težave, ki se postavljajo na pot takemu prometu, so v sedanjem času skoro nepremagljive. Poleg drugih okolnosti, ki se ne morejo razpravljati tu, so tudi v silni razprostranosti bojišča, v slabih komunikacijskih razmerah na tem ozemlju, v nemožnosti, da bi se pritegnilo število vozil za poštne transporte, v vednem premikanju čet, in pa v dejstvu, da je bil velik del čet v zadnjem času v neprestanih bojih, tako, da se ni moglo misliti na to, da bi se poštni vozovi pošiljali za njimi. Zadnja dva imenovana momenta sta bila nadalje vzrok, da so se na raznih poštnih uradih nagromadile paketne pošiljatve, ki jih ni bilo možno dostaviti, vsled česar se je bilo na teh uradih bati, da se zaustavi obrat. Če pa bode vendar vzlic opisanemu položaju od 20. septembra dalje zopet dovoljeno odpošiljanje paketov k armadi, se je to odredilo v prizadevanju, da se v večji meri ugodi željam prebivalstva, ki jim se ne more odrekati opravičenosti. Izrečno pa treba naglašati, da se, žal, tudi v bodočnosti ne more z gotovostjo računati na točno odpošiljanje paketov in gotov dohod tja, kamor so namenjeni. Zato je svariti zlasti ubožnejše sloje, naj ne pošiljajo z vojno pošto kakor pakete predmetoy, ki zahtevajo troškov, in to tembolj, ker so naši vojaki od strani vojske preskrbljeni s sredstvi v obrambo proti mrazu. Samoobsebi umevno je, da so vojno-poštni paketi podvrženi posebnim omejitvam. Ker se je pokazalo, da velik del k armadi dospelih paketov vsebujejo pokvarjene jedi in druge nerabljive, prejemnika brez potrebe obremenjajoče predmete, se bodo odslej dopuščali le paketi z gori označeno vsebino.

Poštni in brzojavni promet z inozemstvom. Poštni promet z Egiptom je ustavljen. Promet s povzetji z nemško državo se zopet vrši. Preračunjevalno razmerje za poštne nakaznice z nemško državo je določeno z 21. septembrom dalje s 100 kronami = 80 mark.

Obrat na južni železnici. Od 21. septembra dalje je zopet začel obrat nastopnih vlakov:

Proga: Trst—Krmin. Brzovlak št. 28/1001 iz Trsta ob 8.10 zvečer, v Krmin ob 10.14 zvečer.

Proga: Krmin—Trst. Osebni vlak št. 1012/81 iz Krmina ob 5.03 zjutraj, v Trst ob 7.35 zjutraj.

V podporo vpoklicancev in njih družin. Vsi nameščenci tukajšnjega deželnega sodišča, okrajnega sodišča za civilne in onega za kazenske stvari, kakor tudi oni državnega pravdništva so se brez razlike razreda obvezali puščati 1 odstotek mesečnih plač do konca vojne v podporo vpoklicanim in njih družinam.

Prihod ranjencev. Predvčerajšnjim, v nedeljo, je dospelo v Trst z raznimi vlaki južne železnice 14 ranjencev. Od teh so bili spravljeni v prostore društva »Austria« prostaki 97. pešpolka Ivan Blažič, Ivan Dujec, Bernard Monfalcon, Josip Ciacotin in Viktor Mohovac ter prostak 8. pešpolka Ivan Benčič in lovec 20. lovskega bataljona Josip Dolgan. Na svoje domove so pa bili poslani prostak 27. pešpolka Ivan Sluga in prostaki 97. pešpolka Marin Čergolj, Dominik Defranceschi, Karel Ukmar, Atilij Vouk in Josip Pirjavec ter četovodja 97. pešpolka Artur Cornelutti.

Dva požara. Včeraj zjutraj ob poldevetih so bili gasilci telefoničnim potom obveščeni, da je nastal požar v hiši štev. 321 na Istrski cesti. Šli so takoj na označeno mesto s tremi brizgalnimi vozovi pod poveljstvom njih načelnika Paolija. Gorela je hiša Josipa Lenardona, obstoječa iz pritličja in enega nadstropja: v pritličju stanuje lastnik hiše, a v prvem nadstropju je bil senik: in ravno tu je bil iz neznanega vzroka nastal ogenj. Ko so prišli gasilci, je že gorela streha, vsled česar so se gasilci omejili na to, da so skušali rešiti spodnje prostore, kar se jim je tudi posrečilo. Škoda je precejšnja, vendar ni še točno ocenjena; sicer je pa Lenardon zavarovan. — Tekom gašenja se je gasilec Fran Ferluga, ki stanuje v Rojanu štev. 716 precej težko pobil na desni nogi in desnem licu. Prvo pomoč mu je podelil zdravnik s zdravniške postaje, potem so ga pa prepeljali v mestno bolnišnico. — Ob 3 popoldne so pa bili gasilci pozvani v staro prosto luko, kjer je bil nastal požar v skladišču štev. 26. Ko so pa prišli tja, da bi gasili, so gasilci zvedeli, da je bil ogenj le mala stvar in da so ga že delavci sami pogasili.

Umrli so: Prijavljeni dne 20. t. m. na mestnem fizikatu: Danieli Ivan, mesec dni, Vrdela št. 11; Bizjak Nikolaj, 9 mesecev, ul. G. Carducci št. 12; Sosič Marija, 65 let, Kolonja št. 335; Norde Nikolaj, 67 let, zagata Sv. Tekle št. 14. — Prijavljeni dne 21. t. m. na mestnem fizikatu: Zaffutta Marija, 82 let, ul. del Rivo št. 19; Legat Helena, 91 let, ul. dei Fabbri št. 1; Toscan Marija, 2 meseca, Sv. Marija Magdalena spodnja št. 365; Petruša Fran, 48 let, ul. Sv. Frančiška Asiškega št. 2; Rampini Antonija, 66 let, ul. del Boschetto št. 11; Cerocchi Alojzija, 15 mesecev, ul. del Crocifisso št. 3; Struppi Marija, 72 let, ul. dei Carradori št. 1; Damini Ahilej, 63 let, ul. Sv. Nikolaja št. 2. — V mestni ubožnici dne 19. t. m.: Lauzien Mihael, 88 let. — V mestni bolnišnici dne 17. t. m.: Nadovera Ana, 5 mesecev; Badin Senza, 6 mesecev; Cernutti Peter, 8 mesecev; Franković Jordan, 10 let; Tence Alojzij, 24 let; Luin Josip, 21 let; Macchi Tulij, 2 meseca; Berlot Julij, 33 let. — V bolnišnici pri Sv. Mariji Magdaleni dne 18. t. m.: Portada Anton, 52 let. — V bolnišnici pri Sv. Mariji Magdaleni dne 19. t. m.: Smrdel Fran, 30 let.

Za Rdeči križ.

Uprava „Edinosti“ je prejela dalje še sledeče darove:

Župni upravitelj Alojzij Peterlin v Ospu poslal za: Plavje K 12·12; Sv. Barbaro K 13; Elerje K 8·12. K. Skorušek, Trst K 5, Vinko Grgič, Padriče K 2; Fran Žagar K 1; Ilaš Hinko, Lupoglava K 3; otroci na Proseku nabrali 1.60.

Skupaj v tem izkazu K 52.84
Prej izkazanih . . K 5134.92
Skupaj . K 5187.76

Za družine vpoklicanih.

Uprava „Edinosti“ je prejela dalje še sledeče darove:

Župni upravitelj Alojzij Peterlin v Ospu poslal za: Plavje K 19.12, Sv. Barbaro K 13, in Elerje K 8.10. Skupaj K 40.22.

* * *

VIII izkaz darov

dospelih deželnemu vojnopomožnemu uradu pri c. kr. namestništvu v podporo družin vpoklicancev.

Druga oddaja predsedstvu poštnega in brzojavnega ravnateljstva v Trstu došlih darov K 200. C. kr. okrajnemu glavarstvu v Kopru iz Portorose dospeli darovi K 609.62. Istotam dospeli darovi iz občine Colmo K 57. Viktor vit. Pfusterschmied. c. kr. linijski kapitan v p. v Trstu K 20. Baronica Uršula Parisi v Trstu K 1000. Dr. Fran pl. Strobach c kr dvorni svetnik v p. v Trstu K 30. Društvo nemških avstrijskih železniških uradnikov, krajna skupina Trst K 200. Lina Minas Trst K 30. Nabrano potom župnega urada v Barkovljah, in sicer: Pogrebno društvo v Barkovljah K 50, v cerkvi sv. Jerneja v Barkovljah nabrano K 45, Starec Joško, gostilničar v Barkovljah K 10, Andrej Fonda K 8. Po 6 K: Družina Scheimer, Svetko Martelanc ml. Po 5 K: Pertot Štefan, Vodopivec Ljudevit, Gorup Ivo in Petijević M. Po 2 K: Schmutz M., Ramroth. Pertot Jak., Messner, Scheimer Edv. star., Štekar Alojzij, H. M. in Ersepke Jos. Penso Filip K 3, Taccani Angel K 4. Po 1 K: Schmutz Fran, Pertot Josip, mesar, Živec Jak., Konder R., Spanger Fr., Silla Ivan, Kokorovec Just, Civardi Jak. Pertot I. M., Pn Alb. Šturm Gašper, Pertot M., Bekar Ivana, Tavčar Roza, Prošelj M., Starec Magd., Španger Ivan, Černe Uršula, Fonda Ivan, Negode Jos., Kosovel Raf., Zupan Iv., Zabrič Josip, Škerl Herminija. Po 60 vin.: Rožanc Iv., Kabuza Lucija, Malek Fani. Živec Martin 50 vin., N. N 40 vin. Nabrano v gostilni Štefana Pertota K 1.59, v gostilni Joška Starca K 5. Družina Hofmann K 10, družina Stokel-Zuttioni K 20, družina pl. Macchio K 10, družina Miglievich-Marzini K 14, družina Tavella-Štoka K 3, družina Tedeschi K 2, M. Z. K 1, A B. M K 1. — (Skupaj iz Borkovelj K 260.20). Okrajnemu glavarstvu v Tolminu dospela zbirka župnega upravitelja Antona Rutarja v Bukovem K 152, od katerih polovica K 76. Okrajnemu glavarstvu v Gorici dospeli darovi K 1292.88. Škofijskemu ordinarijatu v Poreču od župnega urada v Motovunu dospelo K 35.86. Minna, Villy in Fritz Renner v Trstu K 200. Posojilnica in hranilnica v Podgradu K 100. Adolf Brunner pok. Jakoba v Trstu K 1000. Potom „Piccola“ (dne 11. 9.) K 70. Potom „Piccola“ (dne 13. in 14. 9.) K 51. C. kr. okrajnemu glavarstvu v Poreču iz občine Buje dospelo K 50. Istotako iz občine Vižinada K 293.45. Istotako iz občine Oprtalj K 112.60. Skupaj v tem izkazu K 7689.85. — Prenos iz VII. izkaza K 76.834·71. Skupna svota vseh dosedaj dospelih darov znaša torej 84524·56 in 100 frankov v zlatu.

---

10 % čistega dobička daje Ciril-Metodovi družbi knjigarna GORENJEC & Co., ulica Caserma štv. 16 (zraven kavarne Commercio).

ČEŠKO - BUDJEVIŠKA RESTAVRACIJA (Bosákova uzorna češka gostilna v Trstu) se nahaja ulici delle Poste štev. 14, vhod v ulici Giorgio Galatti, zraven glavne pošte. Slovenska postrežba in slovenski jedilni listi.

:: MALI OGLASI ::

se računajo po 4 stot. besedo. Mastno tiskane besede se računajo enkrat več. — Najmanjša pristojbina znaša 40 stotink.

Slovenska družina sprejme dijake ali učenke na hrano in stanovanje. — Naslov pove Inseratni oddelek Edinosti. 999

Iščem dva dobra čevljarska pomočnika. - Peter Dobré, Sv. Ivan 699. 1001

Meblovana soba se odda s 1. oktobrom v najem gospodu ali gospici v ulici Commerciale štv 11, III. nadst. 4000

Sedlarski pomočnik in sedlar-ki učenec, kateri ima veselje do te obrti, se takoj sprejme pri Ivanu Kravos, sedlarska delavnica in zaloga konjskih vpreg v Gorici. 1016

Kupujem stare kovine. — Anton Černeka, ul. Olmo 4, Zaloga koles za vozove. 976

Jajca štajerska po 7, 8, 9 vinarjev komad. Piščanci po K 1·80. Kokoši po 2 K kilogr. Carducci 39. Ronco 6, Kandler 8. 921

Dve postelji vzmeti, nove žimnice K 86. — Popolna spalna soba z žimnicami K 290. Via Fonderia 12, I. 23168

Sposobno gospodinjo sprejmem za dobo voj e, na željo tudi stalno. Anton Kl un, Gorica, ul. Rossini 6. 1023

Soba meblirana, svetla in solčna se odda takoj v najem pri slovenski družini, eventuelno tudi s hrano. — Naslov: Via Galileo Galilei štv. 8, IV. n. 4001

Odlikovana pekarna in sladčičarna
MIKUSCH
Trst
Piazza San Francesco d'Assisi 7
Prodaja moke I vrste a dčice in prepečence (biskote) najb ljših vrst, velika izbera bombonov, svež kruh trikrat na dan izdelan z električnim strojem.
Buteljke, fina desertna vina, dalmatinska in istrska v na z razprodajanjem, pivo v steklenicah. — Postrežba točna.

UMETNI ZOBJE
PLOMBIRANJE ZOBOV.
IZDIRANJE ZOBOV
: BREZ BOLEČINE :
Dr. J. ČERMÁK O. TUSCHER
ZOBOZDRAVNIK **TRST** KONC. ZOBNI TEHNIK
ULICA CASERMA, 13 II. nad.

MAGGI-JEVE **kocke**
(gotova goveja juha)
po **5** vin.
so najboljše!
Varstvena znamka Zvezda s križem.

GIULIO REDDERSEN
Trst, ulica Giosuè Carducci štev. 23
Telefon štev. 823.
Kirurgično orodje, ortopedični aparati, moderci, umetne roke in noge, berglje, kilni pasi, elastični pasi in nogovice, elektroterapevtične priprave, aparati za inhalacije.
Skladišče potrebščin za kirur. zdravljenja. Potrebščine iz gumija in neprodirn. blaga.

Fratelli Rauber
Trst, ul. Carducci 14 (ex Torrente)
Zaloga ustrojenih kož
Velika izbera potrebščin za čevljarje. - Specijaliteta
potrebščin za sedlarje.

PUPILARNO VARENO ZAVOD
je
SPLOŠNA HRANILNICA V TRSTU
osnovana po načelih hranilničnega regulativa iz l. 1844,
pri kateri vlagajo c. kr. sodišča denar mladoletnih otrok
Vložna obrestna mera 4%
Obresti se pripisujejo h glavnici vsako leto dvakrat in sicer 30. junija in 31. decembra.
URADI VIA TORRE BIANCA 41. — Uradne ure 9-12; 3-5.
TELEFON 21-01.

Ljubljanska kreditna banka
podružnica v Trstu
Centrala: Ljubljana. Podružnice: Split, Celovec, Sarajevo Gorica in Celje.
ulica Caserma št. 11. Telefon: 5-18. Blagajna je odprta od 9-12½, in 2½-5
Delniška glavnica: K 8,000.000.— Rezervni zakladi: K 1,000.000.—
Izvršuje najbolje vse v bančno stroko spadajoče tranzakcije.
Vloge na knjižice obrestuje s 4% netto
(rentni davek plača banka iz svojega).
Vloge na tekoči in žiro-račun najbolje po dogovoru.
Sprejema borzna naročila za vse tu- in inozemske borze
Brzojavni naslov: Ljubljanska banka.